

Valla teated

Põlva vallavolikogu ja vallavalitsuse ajaleht November 2009 Nr 9 (60)

Konverentsi avas Põlva vallavanem Arne Tilk, kes tutvustas Põlva valda ja Mammaste Tervisespordikeskust ning andis ülevaate Põlva vallas tegutsevatest turismiettevõtetest.

Põlva vald korraldas rahvusvahelise konverentsi

„Eesti-Läti piirialade tervisespordikeskuste arengu- ja turundusvõimalused“

Põlva vald korraldas 20.-21. oktoobril 2009. a esmakordselt Eesti ja Läti Vabariigi ühise rahvusvahelise konverentsi kogemuste vahetamiseks ja koostöövõimaluste laiendamiseks turismivaldkonnas.

Töökeelteks olid eesti ja vene keel. Kaasatud olid rohkem Lõuna-Eesti ja Läti Madona piirkonna turismivaldkonnaga seotud spetsialistid, ettevõtete ja organisatsioonide esindajad. Esindajaid oli kutsud ka teistest Läti- ja Eestimaa piirkondadest Riia-Tallinnani.

Lätimaalt osales ligi 45 ja Eestist ligi 35 turismiteenuse pakkujat ning tervise- ja puhkespordikeskuste omanikku, haldajat ja arendajat ning turismivaldkonna spetsialisti.

Konverents korraldati projekti EU30113 "Active tourism-attractive feature of Madona and Põlva" raames ja oli projektis üks planeeritud ühistegevustest, mille eesmärgiks oli kaasata esindajad turismivaldkonnast - otsesed teenuse pakkujad, spetsialistid, tervisespordikeskuste üle-eestilised arendajad ning mõjutajad. Rõõm oli tõdeda, et konverentsi

vastu oli suur huvi nii Lätis kui Eestis. See kogemus annab julgust ka edaspidi planeerida turismivaldkonna ühisarendusprojekte ning uusi julgemaid ja konkreetsemaid eesmäärke seada.

Põlva Vallavalitsuse poolt eelnevalt välja kuulutatud riigihanke konverentsi korraldamise teenuse osutaja leidmiseks võitis SA Eesti Terviserajad. Konverentsi korralduslik pool oli edukalt läbi viidud vastavalt hankelepingutingimustele.

Konverentsi avas Põlva vallavanem Arne Tilk, kes tutvustas Põlva valda ja Mammaste Tervisespordikeskust ning andis ülevaate Põlva vallas tegutsevatest turismiettevõtetest. Madona piirkonda esindas Voldemars Šmuga, kes omakorda tutvustas Madona omavalitsuse halduses olevaid tervisespordiobjekte ning nende võimalusi. Madona turismivaldkonna spetsialist Saima Soma rääkis Madona piirkonna turismiettevõtetest ja nende poolt pakutavatest teenustest.

I konverentsipäeval keskduti puhke- ja tervisespordikeskuste arendamisele.

Moderator **Jaanus Pulles** suunas

osalejaid mõtlema ja analüüsima oma ettevõtet, tervisespordikeskust või organisatsiooni ning ka ühiselt analüüsima piirkonna suuremaid keskusi nii Läti Madona kui ka Mammaste keskuse näitel. Jaanus Pulles on Eesti Terviseradade arendusprojekti juht ja Eesti Suusaliidu juhatuse esimees.

Osalejatele esines loenguga **Kaarel Zilmer**, kes oma teadmiste ning väga heade praktiliste näidetega tutvustas konverentsist osalejatele „hästi toimiva puhke- ja tervisespordikeskuse“ põhi-olemust ja oodatavaid funktsioone. Kaarel Zilmer on pikaegne Eesti Suusaelu eestvedaja ja Tallinna Ülikooli Tervise- teaduste ja Spordi Instituudi rekreatsiooniteaduste osakonna dotsent, rekreatsioonikorralduse õppekava juht. Iga osaleja sai praktilise tööna iseseisvalt analüüsida puhke- ja tervise-spordi-

keskuste teenuseid, olemasolevat kompleksi võimet, külastavust jne.

Loenguga esines ka **Vesa-Pekka Sarparanta** Soomest, kes on maailma esimese suusatunneli looja ja pikaegne Vuokatti Spordikeskuse juht ja arendaja. Vuokatti küla sai tänu suusatunneli ja eelkõige aastaringse lume olemasolu tõttu väga suure tuntuse ja see omakorda mõjutas Vuokatti külas suure kompleksi väljaarendamist. Aastaringne suusatamisvõimalus suurendas Vuokatti turismivaldkonna arenguvõimalusi (sh majutamisteenuse, toitlustamisteenuse arengut jne) ning muude valdkondade arengut ümber selle, et pakkuda kohapeal kõiki võimalikke teenuseid vastavalt sportlaste huvidele ja ka aktiivse puhkuse huvilistele, nii noortele kui ka eakamatele.

II konverentsipäeval keskduti puhke- ja tervisespordikeskuste turundamisele. Teise päeva moderaator oli **Toomas Danneberg**, kes on Eesti Arengufondi kommunikatsiooniekspert ja Estonian Business Schooli strateegilise turunduse ja positsioneerimise magistriõppekursuse lektor, kes jagas oma teadmisi konverentsil osalejatele. Turunduse valdkonnas jagas Vesa-Pekka Sarparanta oma kogemusi turundamise võimalikkusest ja selle reaalsest mõjust Vuokatti näitel.

Toomas Danneberg suunas osalejaid töögruppides mõtlema ja detailsemalt läbi töötama turundusväljundeid oma ettevõttes, tervisespordikeskuses või organisatsioonis ning koostama reaalselt ja toimivat turunduskava.

Konverentsi lõppedes oldi ühisel meelel, et turismivaldkonna arendamisel saame palju ära teha nii ühisturunduse laiendamisel ja aktiveerimisel kui ka ühistegevuste läbiviimisel, kus oluline roll on kontaktide loomisel just kohalikel omavalitsustel.

Mari-Riina Terna

Eesti-Läti ühisprojektis Põlva valla projektijuht

Täname Eesti-Läti programmi projekti kaasrahastamisel

PÕLVA VALD

Hea vallakodanik!

18. oktoobril toimunud valimiste tulemusena on neljaks aastaks paika saanud uus vallavolikogu koosseis. Aitäh kõigile, kes valimisi oluliseks pidasid ja läbi valimas käimise oma tahet väljendasid.

15-liikmelise volikogu koosseis on sedapuhku mitmekesisem kui kunagi varem. Kandidateerisid ju volikokku tervelt seitse erinevat erakonda ja valimisliitu. Neist kuus jõudsid ka sihtmärgini – esindatuseni vallavolikogus. Eelmise perioodi volikogu liikmetest vahetus üle poole. Ühelt poolt on see hea, sest värsked ideed tulevad volikogu töös alati kasuks. Teiselt poolt jälle on ka järjepidevus ja kogemused väga vajalikud. Nüüdne volikogu on kahtlemata töövõimeline ning valmis valla elu koos korraldama ja parandama.

Olulisim osa volikogu tööst tehakse ära erinevates komisjonides. Põlva vallavolikogu jätkab ka uuel perioodil kuue erineva komisjoniga: revisjoni-, majandus-, planeeringute-, kultuuri-, haridus- ja sotsiaalkomisjoniga. Järgmiste volikogu istungite jooksul saavad selgeks ka komisjonide juhid ja koosseisud. Kindlasti on vajalik töösse kaasata ka inimesi väljastpoolt volikogu. Spetsialistide kaasamine erinevatelt elualadelt aitab komisjonidel vastu võtta õigeid ja jätkusuutlikke otsuseid.

Põlva vallas, nii nagu paljudel teistelgi omavalitsustel, seisab järgmistel aastatel ees

mitmeid probleeme. Eelkõige tuleb hakkama saada pidevalt väheneva eelarvega ja samas tagada endiselt omavalitsuse kõikide ülesannete täitmine. Paratamatult tuleb järgmise aasta eelarve koostamisel leida võimalusi säästlikumalt majandada. Kokkuhoiu kohad ei ole veel selged, aga need tuleb paratamatult leida. See ongi üks esimesi volikogu suuremaid tööülesandeid. Samas on väga selge, et Põlva vald ei plaani loobuda olulistest investeeringutest – Mammaste Lasteaed-Algkooli juurdeehituseks eraldatud raha kasutatakse ära ja vald leiab ka võimaluse omaosaluse katmiseks. Tõenäoliselt saavad valla lapsed uutes klassiruumides alustada 1. septembrist 2011.

Oluliseks teemaks on ka ühinemine naaberomavalitsustega. Neli aastat on piisav aeg, et see protsess läbi viia. Samas sõltub ühinemine paljudest erinevatest asjaoludest ja eelkõige on selleks vaja kahe või siis ka rohkema osapoole head tahet. Ühinemist ei toimu juhul, kui see peaks üldkokkuvõttes halvendama vallakodanike eluolu. Teadmata on praeguseks, kas ja millal võib valitsus sekkuda ning omavalitsused lihtsalt liita üleriigilise haldusreformi käigus.

Volikogu tööd puudutavaid teemasid on veel ja veel ning neid on plaanis valla lehe vahendusel ka teie kõigini tuua. Rubriik „volikogu veerg“ alustab käesolevas lehes ja ma usun, et kestab vähemalt järgmised neli aastat.

Ahti Bleive

Vallavolikogu esimees

Intervjuu Põlva vallavolikogu esimehe Ahti Bleivega

Kuidas oled seotud Põlva vallaga?

Seotud olen Põlva vallaga väga tihedalt. Sündinud olen Põlvas ja kogu oma elu sisuliselt elanud Põlva vallas Taevaskojas (v.a. mõned üliõpilasaastad ja mõned aastad välismaal). Koolis olen käinud Taevaskoja Algkoolis, Põlva Keskkoolis ja Räpina Sovhoostehnikumis. 1993. aastal lõpetasin Põllumajandusülikooli agronoomia eriala. Olen abielus, peres kasvab tütar ja kaks poega.

Kus Sa töötad ja millega tegeled?

Töötan PRIAs peadirektori asetäitja kohusetäitjana. Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet täidab Eestis eelkõige nn makseagentuuri ülesandeid. See tähendab, et administreeritakse väga mitmeid erinevaid toetuskeeme maaelu (sh põllumajandus) edendamiseks. Samuti haldab PRIA mitmeid erinevaid registreid. Minu juhtida on PRIAs nn otsetoetuste valdkond (need on eelkõige toetused, mis on mõeldud põllumajandusele ja põhinevad ühikutel maa hektarid, loomade arv jne), registrite valdkond (põllumajandusloomade- ja põllumassivide registrid) ja IT valdkond. PRIAs ja selle eelkäijas olen töötanud viimased 12 aastat.

Elad Põlva valla ilusas külas Taevaskojas, mis on viimaste aastatega aktiivselt arenenud. Mis on Sinu arvates ühe küla arenguks vaja?

Kui nüüd küsimusele otse vastata, siis ühe küla arenguks on vaja inimesi ja head tahet. Esmajärjekorras vähemalt paari-kolme eestvedajat ja siis loomulikult ka enamuse külaelanike kaasalõmist. Vajalik on arusaamine, et kõik, mis külas tehakse, tehakse

ju eelkõige iseendale. Kes siis veel peaks oma küla arengu eest seisma kui mitte külaelanik ise? Taevaskojas on iga-aastane areng silmaga näha. Hea meel on selle üle, et MTÜ Taevaskoja ja selle juhatase näol on tekkinud töökas tuumik, kes külaelu arendavad. Üksi ei oleks kuidagi võimalik kõike seda teha, mis Taevaskojas ära tehtud on. Kel huvi, võib Taevaskoja küla tegevustest ülevaate saada küla kodulehel www.Taevaskoda.ee.

Oled volikogus juba kolmandat hooaega. Võrdle oma tundeid ja mõtteid alustamise aastatel ja nüüd?

Suur vahe on, kas minna kooli esimest korda või mitmendat korda. Nii on ka volikoguga. Algselt on kõik uudne ja tundmatu. Volikogus nõ hakkama saamine ja kaasamõtlemise võime sõltub igast inimesest endast ning on õpitav. Praeguseks tunnen ennast tänu eelneva 7 aasta jooksul saadud kogemustele volikogus kahtlemata kindlamalt kui alguses. Samas arvan, et praeguse volikogu ees seisavad märgatavalt keerulisemad probleemid kui varem.

Millega tegeled vabal ajal ja mis on Sinu hobid?

Oma vähese vaba aja veedan eelkõige perega. Samuti teen hea meelega sporti. Väga meeldib suveperioodil orienteerumas käia. Osalen juba mitmeid aastaid ka erinevatel Tartu Maratoni üritustel. Ettevalmistumine nendeks ja neil osalemine annab hea füüsilise koormuse, milleta ei kujutaks elu ette. Üheks oluliseks hobiks on veel mesindus. Mesilaste puhul võib nende meeskonnatöö võime ja see, kuidas üksteise eest väljas ollakse, kui vaid inimesed ka nii suudaksid.

10. novembril toimunud Põlva vallavolikogu istungil valiti volikogu üksmeelsel otsusel vallavanemaks tagasi Arne Tilk

Põlva valla volikogu uue koosseisu esimesel istungil valiti volikogu esimeheks Ahti Bleive ning aseesimeheks Ahti Hütt. Revisjonikomisjoni hakkab juhtima Leander Konks.

Volikogus asendab Arne Tilk Raul Lepasson.

Veevärgi- ja kanalisatsioonitöödest

2008.-2009. a lepingute tööd on põhiliselt lõppenud ja 2009.-2010. a tööd on alles ettevalmistavas (projekteerimise) faasis. Seega on kohane kirjeldada kinnistuomanike poolt torustike kasutuselevõtmisel kerkinud küsimusi.

Kõigepealt joogiveetorustike kasutuselevõttust.

Mõningatel juhtudel on pärast uutele torudele ümberühendamist tekkinud ummistusi või seisma jäänud veearvestid. Tegu on olnud põhiliselt plasttorude lõikamise „viilukestega“, mis on jäänud tõenäoliselt vähesel määral kinnistu ühendustorudesse ka pärast torustiku läbipesemist. Tulemuseks on olnud nende kogunemine veearvesti sõela taha, mis omakorda on kitsendanud vee voolu või peatanud selle sootuks. Harvmini on juhtunud ka veearvesti seiskumist. Taoliste „viilukeste“ kõrvaldamiseks oleme veearvesti demonteerinud ja taas paigaldanud. Kinnistuomanikel palume selliste tunnuste (veerõhu seletamatu langus, veearvesti seiskumine) ilmnemisel kindlasti teavitada AS-i Põlva Vesi.

Ise veearvestit demonteerima ei või hakata.

Uutel klientidel palume kindlasti enne kinnistusesse torustike kasutuselevõtmist või ühisveevärgiga ühendamist need torustikud läbi pesta.

Kui kinnistusesed (ka hoonesised) joogiveetorud jäävad vanad ja neis on varem voolanud vesi, mis ei ole läbinud veetöötlust (on sisaldanud nt ülenormatiivset rauda), siis võib aeg-ajalt ikka kraanist tulla kollakaspruunikat vett. Ka siin aitab kinnistusesse torustiku läbipesu. Samas võib raua sete aegamööda koos tarbitava veega ka iseenesest torustikest välja tulla. Kinnistuomanikud võivad valida, kas pesta torustikud läbi või olla kannatlik ja oodata.

Ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooni teenuse kasutamise alguses palume fikseerida veearvesti näit ja anda see teada AS-le Põlva Vesi.

Kinnistusesse kanalisatsioonitorustike kasutuselevõtmise (ühiskanalisatsiooniga ühendamise) juures tuleks üle

vaadata tuulutustorud ja haisulukud. Kinnistusesse kanalisatsioon peab omama tuulutust. Seda kas katusest välja viidud või eraldiseisvasse (vabasse) korstnalõõri ühendatud tuulutustoru kaudu, mille minimaalne läbimõõt on 100 mm. Kinnistusesse kanalisatsioonitorustikul olevad haisulukud peavad olema terved ja veega täidetud. Kirjeldatud meetmed on vajalikud reoveest eralduvate eba-meeldivalt lõhnavate gaaside välisõhku viimiseks. Torustike ebatihedused ja puudulik tuulutus võivad aga vastupidiselt tekitada nende gaaside lekkimise ruumidesse.

Kinnistusesse torustiku ehitamisel tuleb järgida ehitusnõudeid. Kõiki siinkohal kirjeldada ei saa, kuid rõhutada tahaks torustike tagasitõite teostamise olulisust. Kogu torustiku kaevik (ka toru alus) tuleb kohaselt tihendada. Sellega pannakse alus torustiku paiknemise ja kallete ajas püsimisele. Samuti peavad paika jääma liitumiskaevud ja nende osad. **Maa-aluste kanalisatsioonitorustike pöördekohtadesse tuleb hooldamise hõlbustamiseks paigaldada kaevud.**

Oleme tähele pannud, et ehitustegevusega tegelevad ettevõtjad teevad reeglina oma töö kvaliteetselt. Probleeme esineb selles osas kahjuks enim nendel tublidel inimestel, kes töövõtteid ja nõudeid põhjalikult tundmata soovivad oma torud ise paika panna. **Ka kinnistusesse torustike ehitamisel palume AS-le Põlva Vesi teada anda, et me saaksime need torud ehitamise käigus töökindluse ja kulgemise seisukohalt üle vaadata.**

Teadmiseks neile, kelleni jõuavad tänavatorustike ehitajad ja projekteerijad 2009.-2010. aastal. Projektile ja lahendusele kooskõlastuse andmise käigus tuleb mõelda ja arutada projekteerijaga läbi kinnistusesse torustiku paiknemise võimalused, asjaolud ja ehitamise või ühendamise kava. Loomulikult pole see „raketiteadus“, aga otsused tehakse siiski aastateks.

AS Põlva Vesi

Põlva valla teede talihoidus 2009/2010

Põlva Vallavalitsuse 12.oktoobri 2009 korraldustega nr 356-k; 357-k; 358-k kinnitati valla teedel lumelükkamist teostama järgmised ettevõtted:

Mammaste piirkonnas Põlva Agro OÜ
Himmaste piirkonnas FIE Hainer Kaine
Peri piirkonnas Avion Veod OÜ.

Sellel aastal ei korralda vald lumelükkamist ega muud talihoidust erateedel juhul, kui teele on paigutatud sõitu keelav (märk nr 311) või sissesõitu keelav (märk nr 331) liiklusmärk või mõni muu edasisõitu keelav liiklusmärk. Palume märgid eemaldada või märkidele paigaldada peale kilekott, et teostataks lumelükkamist. Põlva Vallavalitsus soovib kodanikel ära märgistada teelõik, kus soovitakse sissesõidu pääsu.

Töövõtjad on kohustatud alustama töösükli viivitamatult pärast lumesaju lõppu või pärast tee seisunditaseme langemist alla lubatava taseme lumesaju ajal.

Vallateede lahtilükkamisajaks on maksimaalselt 24 tundi (täishooldustsükkel 24h).

Erateede lahtilükkamisajaks on maksimaalselt 36 tundi (täishooldustsükkel 36h).

Kodanikelt palume talveperioodil koostööd ja mõistvat suhtumist.

Priit Soosaar
 majandusnõunik
 797 6363

Kehtestatud on uued ühisveevarustuse ja -kanalisatsiooniteenuste hinnad Põlva vallas

Põlva Vallavalitsuse 15. mai 2009 määrusega nr 4 kehtestati alates 1. septembrist 2009 Põlva vallas uued ühisveevarustuse ja -kanalisatsiooniteenuste hinnad.

Tasu tarbitud vee eest elanikkonnale 9,90 krooni/m³ (koos käibemaksuga). Tasu tarbitud vee eest asutustele 12,90 krooni/m³ (ilma käibemaksuta). **Kanalisatsiooniteenuse hinnaks elanikkonnale 16,80 krooni/m³** (koos käibemaksuga). Kanalisatsiooniteenuse hinnaks asutustele 16,80 krooni/m³ (ilma käibemaksuta).

Põlva valla teedel lõppes remont

Vastavalt Põlva valla 2009. a teehoiukavale remonditi tänava üheksa teed kogupikkusega 9,3 kilomeetrit.

Remonditi järgmised teed:

tee nr 9 Kähri Surnuaia tee
 tee nr 14 Sillenurga tee
 tee nr 16 Metste-Nemvaltsi
 tee nr 29 Lutsu-Härma
 tee nr 69 Uibo-Mannase
 tee nr 59 Saluste-Kontsi
 tee nr 87 Metste-Vanahansu
 tee nr 91 Moloka-Aarna
 tee nr 85 Rosma-Tageli

Tööde teostajaks oli AS Põlva teed ja omanikujärevalvet teostas AS Telora-E.

Priit Soosaar
 majandusnõunik

Põlva Vallavalitsus teatab

Põlva Vallavolikogu 15. oktoobri 2009 otsusega nr 179 avalikustatakse **Põlva linna ja Põlva valla ajakohastatud jäätmekava 2004-2010.**

Tutvu kavaga Põlva valla kodulehel www.polvavald.ee avalehel lingi alt: Jäätmekava.

Ettepanekuid ja märkusi jäätmekava kohta saab esitada Põlva Vallavalitsusele kirjalikult kuni 17.11.2009 aadressil Mammaste 63211, Põlva-maa või e-posti teel: vilmar@polvavald.ee

Täpsustav info:
 Vilmar Lutsar, tel 797 6367

Tähelepanu! Tee sulgemine

Seoses Aarna silla ümberehitusega torusillaks **suletakse liiklus ajavahemikul 16. – 27.11.2009 tugiteel nr 89 Põlva-Saverna, kilomeetritel 6,26 kuni 6,46 (Aarna sild).**

Übersõit tähistatakse liikluskorraldusvahenditega marsruudil Põlva-Puskaru-Ihamaru, pikkusega 16,8 km, teekonna pikenedmine ca 8 km. Võimalik on ka lühem übersõidutee, nimelt Aarna-Kiuma-Viia-Ihamaru, kuid see on kitsas ja kurviline kruusatee, millel on lisaks 4,5 meetri laiune sild kurvi peal üle Ahja jõe ning järsk langus ja tõus (12%).

Mati Vörklaev

Lõuna Regionaalne Maanteeamet
Liikluskorralduse peaspetsialist
Tel 799 8455, 516 5860
mati.vorklaev@mnt.ee

Himmaste Külakeskus avas oma hooaja

külapeoga "Sügisõhtu nalja ja tantsuga". Õhtu muusikalise poole eest hoolitses "Pillmees". Külas olid Juuli ja Maali oma muhedate naljadega. Tantsulisi etteasteid esitasid "Meeksi mehed". Rahvas elas esinejatele mõnusalt kaasa. Pidu kestis varajaste hommikutundideni.

Fotod: Ene Lugamets

Gripi ennetamine

Levinuim võimalus gripi vältimiseks on vaksineerimine, kuid korrektne tervisekäitumine ja viirusevastased ravimid on teiseks võimaluseks gripi ennetamisel. Tervisekaitseinspektsiooni sellealased soovitusused:

1. Väldi lähedast kontakti. Väldi lähedast kontakti haige inimesega. Kui sa ise haige oled, hoiu teistest inimestest kaugemale, et ka nemad ei haigestuks.

2. Haigena ole kodus.

Kui võimalik, jää haiguse ajal töölt või koolist koju. Sellega hoidud nakatamast teisi.

3. Kata oma suu ja nina.

Aevastades või köhides kata oma suu ja nina pabertaskurätiga ja pane see kohe pärast kasutamist prügikasti. Häda korral sobib suu ja nina katmiseks varrukas. Sellega hoidud nakatamast teisi enda ümber.

4. Pese käsi.

Sage kätepesu kaitseb sind ja sinu lähedasi viiruste eest.

5. Väldi oma silmade, nina ja suu puudutamist.

Pisikud levivad sageli siis, kui puudutatakse pisikutega kaetud esemeid ning seejärel puudutatakse oma silmi, nina või suud.

6. Ela tervislikult.

Maga piisavalt, ole füüsiliselt aktiivne, hoiu stress kontrolli all, joo piisavalt vedelikke ja söö täisväärtuslikku toitu.

7. Kasuta arsti soovitusel viirusevastaseid preparaate.

Viirusevastase ravimid võivad vähendada haiguse raskust ja kestvust. Ravitakse eeskätt riskirühma inimesi, kellel võivad suure tõenäosusega tekkida gripijärgsed tüsistused. Tuntumad gripiviirusevastased ravimid on oseltamiviir ja zanamiviir.

Kuidas toimida autoõnnetuse korral valla teel?

Kui valla teel juhtub autoga õnnetus, siis tuleb toimida järgmiselt: kutsuda koheselt õnnetuspaigale politsei (helistada politsei lühinumbril 110), kes fikseerib õnnetuse koha ja aja ning teeb kindlaks esialgse tekitatud kahju ulatuse. Võimaluse korral kutsuda ka õnnetuskohale valla majandusnõunik. Peale seda tuleks esitada Põlva Vallavalitsusele avaldus.

Kõigil kohalikel teedel, ka Põlva valla kohalikel teedel, soovitame arvestada olemasolevate teoludega ning valida sobiv sõidukiirus, et hilisemaid õnnetusi vältida.

Priit Soosaar
majandusnõunik

Hea õpetaja kuu sai otsa, aga head õpetajad mitte

Oktoobrikuuga sai läbi ainulaadne üleriigiline ettevõtmine „Hea õpetaja kuu”. Mis siis oktoobris juhtus?

Kuu oli korraldajate poolt (mitmed ülikoolid, Sihtasutus Noored Kooli, Noore Õpetaja Huviklubi jt) jagatud temaatilisteks nädalateks: koolikümblusnädal, lastevanemate nädal, „Tagasi kooli” nädal. Kogu kuu jooksul olid osalevates koolides avatud postkastid „Kiida õpetajat” ning välja olid pandud kaunid portreed lemmikõpetajatest.

Mammaste lasteaias ja algkoolis algaski hea õpetaja kuu oma lemmikõpetajast portree maalimisega. Need soojuse ja armastusega loodud pildid kaunistasid meie maja seinu terve kuu. „Tagasi kooli” nädala raames andis 2.-4. klassis kokku 5 tundi meie vallast pärit Tartu ülikooli magistrant Mari-Liisa Parder. Kuna ta õpib ajakirjandust ja avalikke suhteid, siis sellest valdkonnast oli ka tema tunni teema – Interneti võimalused ja ohud. Teema on väga vajalik. Kuigi sellest räägitakse üsna palju, ei pruugi lapsed kõigest aru saada ja paljudi võib nende poolt tähelepanuta jääda. Mari-Liisa püüdis kõigepealt tunda õppida laste olemasolevate teadmiste taset, aga ka motivatsiooni uusi teadmisi juurde saada. Noore õpetaja sõnade järgi teavad meie lapsed üht-teist Internetis varitsevatest

ohtudest, hoopis vähem aga teatakse autoriõigustest ja portaalide kasutamistingimustest (arvatavasti teavad sellest väga vähe ka lapsevanemad). Ka terminite tundmine pole kõige parem. Nii keskenduski Mari-Liisa Parder sellele, mida

Mari - Liisa Parder räägib Mammaste koolis Interneti võimalustest ja ohtudest.

Internetis teha ja mida mitte teha. Ja kuna teema on väga mahukas, siis mõteldi ka, mida mõnel järgmisel korral võiks rääkida. Loodetavasti õnnestub meil noore õpetajaga edaspidigi koos õppida.

Lastevanemad pole meie majas külalised, vaid omad inimesed. Seetõttu ei korraldanud me eraldi lastevanemate nädalat, vaid lapsevanemad olid oodatud iga päev. Kuu aja jooksul käisid rühmades ja

klassides päris mitmed vanemad, kes viisid läbi lastega erinevaid tegevusi või õppetunni. Täname Kaja Bleivet, Egne Linnust, Inga Maalmanni, Kaidi Rammot, Riina Rinnet, Maris Veskit, Merike ja Sven Hansenit.

Teisipäeval, 27. oktoobril olid kõik vanemad palutud juhataja ja hoolekogu esimehe vastuvõtule. Oma tublide lastevanemate jaoks olime katnud suupistelaua ja palunud esinema noored muusikud. Väikese kontserdi andis E-Studio tütarlastekoor. Muidugi pidime rääkima ka tõistest asjadest: hoolekogu tööst, käimasoleva õppeaasta tegemistest ja uuest arengukavast.

Kuu lõpus avasime „Kiida

õpetajat” postkasti. Väga soe on lugeda õpilaste kirju oma õpetajatele: Reno Olle teeb ilusaid ja ägedaid tantse ning nalja. Diana Pehk ei karju kunagi, kiidab, on naljakas, ilus, tark ja vahva, ekstreemne. Ülle Rull oskab hästi õpetada ja on viisakas. Kristi Mäeots - ühesõnaga hea inimene, oskab häid hindeid panna. Tiina on lahke, mõnikord natuke range. Ülle Kaljuvee ei anna kunagi koju õppimist. Ruth Raudsepp on ilusa välimusega, mulle meeldib Ruthi hää, teeb mind rõõmsaks. Urve Järg oskab hästi näidelda ja ta pani mulle 6. okt kaks viit. Ulvi Musting- parim õps. Anar Anijalg- vahest annab kommi ka, väga tore ja abivalmis, meeldib riietus. Eda Heinaste eeskujuks kõikidele õpetajatele, kes hästi ei oska laulda, paneb palju viisi ja vahest ka nelju ja kolmi, teeb tunni huvitavaks. Kristi Puna on väga tundlik, nii tark. Marju Lepasson - mulle meeldib temaga olla, meeldib teda joonistada. Kersti juures saab mängida, ta on lõbus ja rõõmsameelne. Merlin mängib meiega väljas palju mängu.

Hea õpetaja kuu on läbi, aga head õpetajad töötavad lasteaias ja koolis edasi. Ja tõsi on ka väide, et headel õpetajatel on ainult head õpilased ning parimad lapsevanemad.

Katrin Ohakas
MLA juhataja

Novembrikuu Himmaste koolis

Esimene lumi.
Pildil Alvaro, Birgit, Gerdo, Graivo, taga Lauris

Himmaste Algkooli mardisandid.
Fotod: Marely Kasemets

Kellele ja kuidas meeldib Peril elada?

Tulin perega Perile kolm aastat tagasi. Kui sõbrad-tuttavad minu elukoha valikust kuulsid, puuris mõnigi sõrmega meeleskohta. Mina ei osanud sellest midagi arvata. Olin üht-teist Peri kohta küll kuulnud, kuid eelarvamusi polnud. Võtsin tuttavate kahemõttelised vihjed teadmiseks ja jäin ootama, mis tulevik toob. Ilmarahva käruga kaasa joostes jääb enda elu elamata, seepärast pean mõistlikuks otsustada toimuva üle endast lähtuvalt.

Tänaseks on nähtud nii mõndagi, kuid ei midagi sellist, mis paneks mind arvama, et Perile kolimine oli vale. Vastupidi, see on suurepärase asula maakonnakeskuse külje all looduse süles, mõnusa jalutuskäigu kaugusel suurest maanteest. Nagu vanajumala selja taga, kuid kindlasti mitte jumalast hüljatud paik.

Ma pole küll kursis, kust tuleb ajalooliselt kohanimi Peri, kuid kreeka keeles tähendab sõna *peri* ümber, lähedal või juures. Kaukaasia muinasjuttudes tähendab *peri* ebamaiselt kaunist tütarlast, kelle sarnaseid sündis iga saja aasta kohta vaid üks.

Muide, kas olete märganud, et vikerkaare üks ots langeb sageli maha Peril või selle ümbruses? Legendi järgi on vikerkaare otsa all varandus peidus. Mulle tundub, et Universumil on selle paigaga eriti suurejoonelised plaanid.

Olen kõigesse siinnähtusse ja kogetusse suhtunud kui ühe kogukonna arenguetappi,

millest ta ajapikku lihtsalt välja kasvab nagu laps kitsaks jäänud kingadest. Aeg arenguks on küps. Kindlasti saab selle käivitiks varasuvel loodud MTÜ ITA ehk Inimese Terviklik Areng.

Olgu öeldud, et kõik siin kirjutatu on minu enda kogemuste varal kujunenud sügavalt isiklik veendumus, millega lugeja ei pea üldse nõus olema. Seepärast teen kirjutise lugemise kaaskogukondlastele lihtsamaks.

Küsin, kas sina, kes sa elad Peril, oled rahul oma elu ja inimsuhetega selles kogukonnas? Kui vastus on «jah», jäta lugemine pooleli, sinu jaoks pole siin artiklis enam midagi huvitavat. Kui vastus on «ei», soovitan jätkata.

Millest alustada? Alustan lastest. Siinelatud aja jooksul on mind väga valusalt puudutanud täiskasvanute suhtumine lastesse ja noorukitesse. Ühest küljest ootavad täiskasvanud, et lapsednoored suhtuksid neisse austuse ja lugupidamisega (ja selline ootus on täiesti loomulik), kuid teisest küljest ollakse väga kitsid andma isiklikku eeskujut, et laps teaks, kuidas tuleb olla vanemaid austav ja lugupidav.

Kujutage ennast hetkeks lapseks, kes on just mõne pahateoga hakkama saanud. Oma lapsemeeles sa mõistad, et midagi läks valesti. Sind haarab hirm karistuse ees (kui see kogemus on juba varem saadud), see omakorda ajab

Foto: Kati Maidla

segadusse ja sa ei tea, kuidas olukorda lahendada. Mida sa lapsena täiskasvanult sellises seisundis ootad? Kas seda, et ta su niigi kehva enesetunnet hinnangulise söimu või nüpeldamisega veelgi võimendaks või seda, et vanem tasakaalukalt juhtunu põhjused lahti seletab ja pakub lahendusi tehtu heastamiseks?

Laps ei kasva ennast ja teisi austavaks iseenesest, selleks vajab ta täiskasvanute eeskujut. Pikad ja pidevad moraali- loengud lastele ei mõju. Laps hakkab ennast kujundama selle järgi, mida ta näeb.

Aafriklastel on elutark vana-sõna – lapse kasvatamiseks on tarvis tervet küla. Seepärast, kallid kogukondlased, enne kui hakkate mõne lapse-nooruki üle karmi kohut mõistma, küsige

endalt, millist eeskujut sa ise lastele andnud oled.

Olen vägagi teadlik ohust, et võin neid ridu kirjutades valesti mõistetud saada. Seepärast pean vajalikuks teemat järgmises lehenumbri jätkata.

Minu kirjutise eesmärk pole kedagi elama õpetada, sest mina ei tea, milline on kõigile sobiv absoluutne tõde. Ma tean, mis on õige minu jaoks ja ainus mida ma teha saan, on seda arvamust teiega jagada. Kui see ka kellelgi teise mõtted uues suunas liikuma paneb, on suurepärase. Kommentaarid ja arvamused on oodatud aadressil: mar.dik@hotmail.com

Lugupidamisega
Margit Õkva,
perikas

Aeg puhkamiseks on siis, kui meil ei ole selleks aega

Viimastel aastatel on olnud Seltsing Taevaskojalaste põhiliseks tegevuseks ühised joogatunnid. Meie tahe ja vajadus iseendaga üha rohkem tegeleda viisid mõttele korraldada joogalaager.

9. - 11. oktoobril toimuski energeetiliselt võimsas paigas, meie oma kodukülas Taevaskoja Seminarimajas Kundalini jooga laager. Laagri õpetajaks oli rahvusvahelist sertifikaati omav Kundalini jooga õpetaja Eha Kooser. Nendel kaunitel sügispäevadel oli seminarimaja saali kogunenud 21 inimest. Tänu

Põlva Valla seltsingute tegevustoetusele sai selles laagris osalemine võimalikuks nii paljudele inimestele.

Kundalin tähendab sanskriti keeles ringlevat jõudu, mis on iga inimese isiklik algne arengujõud. Igaühes meis voolab see energia mingil määral juba sünnihetkest alates. Kättesaadava ja kasutatava energia hulgast sõltub, kas inimene on geenius, madala intelligentsusega või jääb kuhugi vahepeale. Kundalini jooga on teadus, kunst ja tehnoloogia, mis võimaldab inimesele ligipääsu oma

loovale energiale. Seda teadust on tuhandete aastate jooksul uuritud India ja Tiibeti kloostrites. Kundalini jooga põhineb Yogi Bhajani õpetusel. Võrreldes teiste jooga liikidega on Kundalini jooga kõige dünaamilisem jooga vorm, mis hõlmab füüsilisi harjutusi, hingamistehnikat, kehaasendeid, käteasendeid, mantraid, meditatsioone, visualiseerimist, projektsiooni ja fokuseeritud tähelepanu. Kõik need tehnikad aitavad hoida lahti energia-keskusi, venitada meridiaane, mille kaudu energia voolab

elunditesse, tasakaalustada näärmete, närvisüsteemi ja aju tööd. Kundalini jooga harjutused mõjutavad ka lümfide, neerude ja näärmete tööd, aitavad kehast mürke välja viia ning saavutada ja hoida keha, vaimu ja hinge vahelist tasakaalu. Jooga suurendab sensoorse (tunde)närvisüsteemi kaudu inimese teadvelolekut, muutes nägemise, kuulmise, puuteaistingut, maitsemis- ja lõhnatundlikkuse tarvamaks. Motoorse närvisüsteemi (põhiliselt lihastöö) kaudu teeb jooga meid tugevamaks ja osavamaks. Kõigele

lisaks võimaldab jooga meil kontakti asuda autonoomse närvisüsteemiga, nii et saame teadlikult valida, millal end mobiliseerida ja millal lõdvestuda.

Laagri ajakava oli sisutihe ning päevad pikad. Ühtekokku tegeles igaüks iseendaga sellel ajavahemikul 28 tundi. Teooria jõudis õpetajalt õpilasteni läbi nende eneste praktiliste kogemuste. Enamuse jaoks oli ehmatavaks ja harjumatuks kogemuseks mediteerimine. Meditatsioon on kaunis praktika, milles jäetakse seljataha kõik hirmud, ihad, igatsused ja negatiivsed emotsioonid. See on mittemõtlemise, mittesoovimise, mitte-tegemise seisund. Ülima lõdvestuse seisund.

Mis me leiame kui enda sisse vaatame? Leiame meele, mis lakkamatult iseendaga räägib, hüppab ühelt mõttelt või emotsioonilt teisele, on pidevas liikumises, jooksmas selle eest või tolle poole. Me otsime meelerahu aga ekslikult suuname oma otsingud väljapoole ja nii loodetaksegi meele vaigistamiseks abi alkoholist, sigarettidest, uimastitest, teleri vaatamisest, ülesöömisest, liigest laiskusest või töönarkomaaniast. Isegi kui inimene ei ole sõltuv suitsetamisest, alkoholist, toidust või narkootikumidest on enamik meist sõltuvad kiirustamisest, saavutustest, kokkulepetest kinnipidamistest ja sellega seonduvatest pingetest. Kõik see juhib inimteadvust ebakindluse ja neurootilise käitumise poole. Mediteerimine on kunst tempot maha võtta. Meditatsioon aitab luua keha ja vaimu vahele harmoonia, mis muudab inimestevahelised suhted viljakamaks, parandab töövoimet ja aitab lahendada probleeme. See õpetab meile, et igaühes on jõud, energia, rahu ja tarkus, mis on meie käeulatuses, meil on vaja ainult selle vooluga ühendusse astuda. Joogas võrreldakse meelt järvega. Kui lained vaibuvad ja järvepind jääb tüüneks, on meil võimalus näha põhjas olevaid ülevaid ja hinnalisi kalliskive täies hiilguses.

Järgnevalt mõned mõtted laagris osalenutelt:

Selle kolme päeva jooksul õppisin juurde palju uut ja huvitavat. Eriti meeldisid erinevad harjutused, millega saan

peale väsitavat tööpäeva oma pinges lihaseid aidata. Minu jaoks oli väga raske ja liiga palju korraga mediteerimist. Peale laagrit aga oli suurepärane enesetunne – keha ei olnud enam pinges, ümberringi olevad probleemid ei häiri enam - kuidagi hästi kerge tunne on, mida ei oskagi väga hästi kirjeldada.

Kui sa tunned, et maa jalge alt hakkab kaduma ning peas on segadus, siis võta aeg endale. Mina võtsin aja ja olen teel enda leidmisele. Aitäh õpetajale ja korraldajatele.

Mina soovin tänada korraldajaid selle suurepärase joogalaagri eest. Minu jaoks oli äärmiselt huvitav kogemus, olen meeldivalt lõgastunud ja tulvil positiivset energiat, mida meie sügisel hädasti vaja läheb. Kuidas taoline kursus minu edaspidist elu mõjutab on täna veel vara öelda, aga nagu õpetaja Eha ütles: Kundalini jooga on nüüd minu sees olemas.

Reede õhtul peale nelja tundi joogat (mantrad, meditatsioonid) mõtlesin, et appi kuhu ma sattunud olen. Õnneks peale sauna läks enesetunne paremaks. Laupäeva hommikul tundsin end palju paremini, õhtul päris hästi. Suutsin juba keskenduda ja oma mõtteid sättida. Loeng enda kehast andis mulle palju mõtteid, jõudu ja positiivset enesehinnangut. Pühapäeval olin ütlemata heas tujus, jah väsinud, sest magada olin saanud vähe, kuid mulle ei tundunud üldse miski võimatu ega raske. Tunnen, et kohe jälle laagrisse ei läheks, kuid aasta pärast juba küll. Jäin väga rahule, hea meel on, et suutsin ennast ületada ja ei jätnud pooleli. Ühesõnaga, võimas.

Juhendaja oli joogaõpetaja Eha Kooser

Minu jaoks oli kõige raskem mediteerimine. Väga raske on hoida oma kehaga konkreetset asendit, kontrollida ja juhtida oma hingamist, fokuseerida enda pilku, mitte midagi mõelda ja retsiteerida mantrat. Kõike seda üheaegselt. Mingil ajal väsis keha lihtsalt ära, kogu oma tahtjõuga tuli pingutada, et mitte katkestada. Mõte kippus minema uitama, tüüpilisel teemal- lehed on riisumata, lapsed lähivad homme kooli, kõik pesud on pesemata, puid oleks vaja kuuri vedada ja mina ja kogu saalitais inimesi istume siin lihtsalt niisama ja üritame mitte midagi teha ja mitte midagi mõelda. Täiesti ebatavaline kogemus. Olin peale laagrit väsinud, kuid õnnelik iseenda üle, et vastu pidasin. Peale laagrit tundsin ennast rahulikuna, enesekindlana, palju on tahtjõudu ja energiat. Olen suutnud palju pooleliolevaid asju lõpule viia. Tunnen, et kiire elutempo tõttu olen hakanud igatsema seda vaikuse, tühjuse ja rahu tunnet uuesti, mida kogesin meditatsiooni ajal. Õppisin nende laagris veedetud päevade jooksul, et tuleks lubada endale kas või 10 minutit iga päev, et märgata, mis toimub iseenda sees.

Mulle see väga meeldis, et tegelesime palju mantrate laulmisega ja meditatsiooniga. Samuti meeldis mulle see, et enamuse kehalisi harjutusi olid dunaamilised ja nõudsid kohati tugevat tahet ning nii füüsilist kui vaimset pingutust. Tasuks pingutuste eest oli erilisel sügav lõdvestus ja iseenda sisse minek. Mantrate laulmine ja meditatsioonid löid transitaalse meditatiivse seisundi ja see oli ülendav tunne. Väga põnev oli ka kogeda lõdvestuse ajal gongi tervendavaid vibratsioone oma kehas. Usun et kõik kursusest

osavõtjad tundsid, milline üleloomulik võime on joogal aidata kaasa emotsionaalse tasakaalu ja vaimse teadlikkuse tõusule. Lisaks said kõik palju tervendavat energiat ja elujõudu ja teadmise, et Kundalini annab naisele müstilise väe. Mina sain kursusest lisaks puhtale rõõmule ka palju inspiratsiooni ja juhatust. Sain ka enda kohta kasulikke teadmisi ja tean, et need teadmised aitavad mind minu arengus edasi. Ma soovin, et kõik, kes kursusest osa võtsid, on täis elu ja rõõmu, tegelevad oma isikliku arenguga edasi ning muutuvad maailmaparandamises osaliseks. Tänu õpetaja Ehale, kes oli väga huvitav ja inspireeris kõiki oma sügavate teadmiste ja mõnusa huumorimeelega.

Jooga on kõigile jõukohane tervenemissüsteem sõltumata east ja ettevalmistusest. Ainus mida inimene vajab on usk iseendasse, oma võimetesse ja isikupärasse. Selline tulevik, nagu meist keegi soovib, algab enesekontrollist ja mugavuse ning sissejuurdunud mõttelaadi minetamisest. Kui inimene tahab enda elu muuta, on vaja muuta oma elustiili ja see toimib järk-järgult. Me saame muuta ainult iseennast ja läbi enese muutumise muutuvad ka teised inimesed meie ümber. Usun, et peale neid kolme laagripäeva on muutunud elu paljudes kodudes rahulikumaks, inimesed on tervemad ja tasakaalukamad, neil on suurem elutahe, nad oskavad mõista iseennast ja juhendada ning julgustada enda lähedasi inimesi.

Täname Taevaskoja Seminarimaja tublit ja sõbralikku meeskonda meie laagri kordamineku eest.

Laagris osalenute mõtted pani kirja

Kaja Bleive

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

96

Johanna Vares
11.11 Rosma küla
Anna Kuk
12.11 Tromsi küla

91

Leonhard Tammoja
3.11 Vanaküla

80

Tiiu Reedi
1.11 Aarna küla
Ilse Sing
14.11 Holvandi küla
Adele Kransiver
24.11 Adiste küla

75

Jaan Kuk
5.11 Rosma küla
Helga Laine
5.11 Partsi küla

75

Pavel Kuzilov
13.11 Puuri küla

70

Made Truus
5.11 Mammaste küla
Maie Raag
10.11 Partsi küla
Helgi Saksing
27.11 Soesaare küla

65

Lembit Antsov
18.11 Puuri küla

*Põlva vallavolikogu ja vallavalitsus
soovivad õnne ja tervist
kõikidele sünnipäevalastele!*

Juubeli sünnipäevalastel alates 65. eluaastast ja alates 90. eluaastast iga sünnipäev, kes ei soovi, et valla lehes nende sünnikuupäev ja elukoht avaldatakse, palume sellest teatada hiljemalt nädal enne lehe ilmumist (s.o. hiljemalt kuu viimasel päeval) vallavalitsusele telefonil 797 6369

Mammaste suusa- ja matkarada
on avatud kõigile huvilistele!

Alates 26. oktoobrist 2009 on matka- ja suusarajad
valgustatud tööpäeviti kuni kella 21ni.

Vaata: <http://www.taevaskoja.ee>

Alates 10. detsembrist 2009 on
raamatute laenus ja sotsiaaltöötaja
vastuvõtuaeg üks kord kuus
kuu teisel neljapäeval:
Aarna külalistetoas kell 9.30-10.30
Kiuma raamatukogus kell 10.40-11.40

1. novembri 2009. a
seisuga
on Põlva valla
elanike arv 4132

Õnnitleme pisikesi vallakodanikke ja nende vanemaid!

JETE LY MAASK
7.oktoober 2009

RAIGO KAAR
21.oktoober 2009

KERILI JAHU
8.oktoober 2009

OTT NUUMA
25.oktoober 2009

GEIRI HALLIKAS
11.oktoober 2009

KETLIN ALLEKÖRS
4.november 2009

**rahvastikuregistri andmetel on sündinud Põlva vallas
10. novembri 2009.a seisuga 49 last*

15. ja 29.novembril kell 11
Himmaste Külakeskuses
MÄNGUKOOL
eelkooliealistele lastele

Info 5347 7062
Krista Randla

Kolmapäeval, 18. nov. kell 16.30

Peri Noortekas Seiklusmäng

Näita ennast! Julge kanda helkurit!

Mängust osavõtjatel palun kindlasti
kaasa võtta helkur ja taskulamp.

Info ja registreerimine NOORTEKAS 5086422

Ostan kasvavat ja virnastatud võsa ning metsa.
Samas teen noorendike ja kultuuride hooldusraieid.
Märt Karu, tel 525 3126
OÜ Steplergrupp

EHA TOBRELUTS
20.02.1922 - 5.10.2009

ÜLLAR SOLNA
21.04.1963 - 13.10.2009

SILVIA KOOSA
13.07.1929 - 7.10.2009

OLEV LEIB
27.12.1937 - 6.11.2009

EINAR KELT
15.08.1937-12.11.2009